

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2016/17:3738

av **Birger Lahti m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om avskaffande av det nuvarande undantaget från kvotplikten för den elintensiva industrin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur torvanvändningen ska fasas ut ur elcertifikatssystemet, med inriktningen att nya torvtäkter inte ska öppnas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om åtgärder för att stimulera havsbaserad vindkraft inom ramen för elcertifikatssystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Elcertifikat är ett ekonomiskt stöd för producenter av förnybar el. För varje producerad megawattimme förnybar el kan producenterna få ett elcertifikat av staten.

Elproducenterna kan sedan sälja elcertifikaten på en öppen marknad där priset bestäms mellan säljare och köpare. Certifikaten ger på så sätt en extra intäkt till den förnybara elproduktionen, utöver den vanliga elförsäljningen. Köpare är aktörer med s.k.

kvotplikt, främst elleverantörer. Dessa måste köpa en viss andel elcertifikat i förhållande till sin elförsäljning eller elanvändning. Hur stor andelen är bestäms genom en kvot i lagen (2011:1200) om elcertifikat. Kvoten är utformad för att skapa en efterfrågan på elcertifikat och förnybar el varje år fram till 2020. Sedan systemet infördes 2003 har utbyggnaden av förnybara energikällor tagit fart. Elcertifikatssystemet har därmed tjänat Sverige väl.

Regeringens proposition Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (2016/17:179) bygger på den energipolitiska överenskommelsen som förra året träffades mellan regeringen, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. Överenskommelsen slår bl.a. fast att elcertifikatssystemet ska förlängas och byggas ut. En ökad omfattning av elcertifikatssystemet är välkommen. Vänsterpartiet delar uppfattningen om att förutsättningarna för förnybar energi behöver bli bättre, även om vi gärna hade sett en ytterligare ambitionshöjning. Att överenskommelsen i övrigt brister, bl.a. i att man inte sätter något stoppdatum för kärnkraft, är däremot mycket olyckligt.

Utöver förslag på ändringar i lagen (2011:1200) om elcertifikat som innebär att systemet förlängs till 2045 och utökas med 18 terawattimmar till 2030 berör propositionen också förändringar som gäller både kvotkurvan och i viss mån vad som ska ingå i systemet.

Den elintensiva industrin

Ungefär en tredjedel av energin i Sverige används för produktion inom industrin. Det är främst ett fåtal energiintensiva branscher som står för den större andelen av industrins energianvändning – bl.a. massa- och papperstillverkning, järn- och stålindustri samt kemisk industri. Enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat är den s.k. elintensiva industrin undantagen från kvotplikt för den el som används i tillverkningsprocessen. Exempel på sådana industrier är pappers- och massabruk. Undantaget innebär att den elintensiva industrin inte behöver betala kostnaden för elcertifikat – en kostnad som övriga elanvändare betalar. Den elintensiva industrin kan därmed sägas ta del av ett lägre elpris samtidigt som den undgår den fulla kostnaden för elcertifikat. Undantaget motiveras med att man vill värna den elintensiva industrins internationella konkurrenskraft.

Vänsterpartiet anser att den elintensiva industrin bör ta ett större ansvar för elcertifikatssystemet framöver. Det är inte rimligt att den elintensiva industrin drar nytta av elcertifikatssystemet genom lägre elpriser samtidigt som man inte behöver vara med och betala fullt ut. Vi anser därför att den elintensiva industrin i större utsträckning än i dag bör vara med och finansiera elcertifikatssystemet. En sådan utveckling vore bra både för utbyggnaden av förnybar energi och för den elintensiva industrin i sig som behöver mer förnybar energi i takt med att vi avvecklar kärnkraften. Samtidigt är det viktigt att den elintensiva industrins internationella konkurrenskraft inte hotas. Vänsterpartiet har därför tidigare föreslagit att regeringen ska återkomma till riksdagen med en konsekvensutredning av hur den elintensiva industrins konkurrenskraft skulle påverkas om man avskaffade nuvarande undantag från kvotplikten.

Konjunkturinstitutet lade 2013 fram rapporten Vem ska betala för den förnybara elkraften? – Analys av kvotplikten, där resultaten pekar på att ett begränsat undantag för den elintensiva industrin ger liten långsiktig påverkan på samhällsekonomin. I stället bedöms förändringar i andra styrmedel ha större inverkan på den långsiktiga produktionsnivån. Vi menar att frågan bör tas vidare och att ett konkret förslag bör utformas så att den elintensiva industrin får långsiktiga spelregler. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett förslag om avskaffande av nuvarande undantag från kvotplikten för den elintensiva industrin. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Torvanvändning bör utgå ur elcertifikatssystemet

Regeringen föreslår i sin proposition att torv även fortsättningsvis bör berättiga till elcertifikat. Vänsterpartiet menar att torv bör fasas ut ur elcertifikatssystemet. Det finns i huvudsak tre skäl till detta. För det första är torv enligt såväl EU som Kyotoprotokollet att betrakta som ett fossilt bränsle och bör därmed inte vara berättigat till tilldelning av elcertifikat. För det andra har såväl brytning som förbränning av torv en klimatpåverkan i nivå med fossila bränslen. För det tredje påverkar torvbrytning ett flertal av Sveriges miljömål negativt, däribland miljömålen Begränsad klimatpåverkan och Levande sjöar och vattendrag.

Regeringen har tidigare uttryckt att man avser att följa utvecklingen på området. Vi menar dock att torvens negativa klimat- och miljöpåverkan redan är tydligt klargjord, inte minst på internationell nivå. Energimyndighetens rapport Kontrollstation 2017 för elcertifikatssystemet – En delredovisning (delredovisning 1), som bl.a. tar upp torven inom elcertifikatssystemet, ger oss ingen anledning att omvärdera vår ståndpunkt. Torvbaserad elproduktion bör inte vara en del av elcertifikatssystemet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur torvanvändningen ska fasas ut ur elcertifikatssystemet, med inriktningen att nya torvtäkter inte ska öppnas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Stimulera havsbaserad vindkraft

Trots att det finns en stor potential för havsbaserad vindkraft i Sverige har byggandet ännu inte tagit fart. I dag finns det sex havsbaserade vindkraftsparker. De är främst lokaliserade i södra delen av landet. Förutom de uppenbara klimatvinsterna ger havsbaserad vindkraft dessutom fler jobb i Sverige, eftersom mycket arbete måste utföras på plats. Även om både bygg- och driftskostnaden är högre för havsbaserad vindkraft är årsproduktionen betydligt högre. En stor del av kostnaden kan härledas till nätanslutningen. Den energipolitiska överenskommelsen slår fast att anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas. Vänsterpartiet är positivt till detta; även vi menar att det krävs ytterligare politiska åtgärder för att stimulera utbyggnaden av havsbaserad vindkraft. Ett sätt vore att öka utbyggnadstakten i prisområde 3 och 4, de områden där det mesta av den havsbaserade vindkraften finns. Regeringen bör återkomma med ett förslag om åtgärder för att stimulera havsbaserad vindkraft inom ramen för elcertifikatssystemet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Birger Lahti (V)

Stig Henriksson (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Håkan Svenneling (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)

Emma Wallrup (V)